

Zalecenia

w sprawie ocen jakości aktywów

Zalecenia w sprawie ocen jakości aktywów

Spis treści

1.	Streszczenie	3
2.	Kontekst i przesłanki	5
3.	Zalecenia EUNB w sprawie ocen jakości aktywów	6
	Załącznik I – Wykaz właściwych organów	9
	Załącznik II – Dobre praktyki w przeprowadzaniu ocen jakości aktywów	11
4.	Potwierdzenie zgodności z wytycznymi i zaleceniami	18

---

1. Streszczenie

W ramach nieustannych działań na rzecz odbudowy zaufania w sektorze bankowym UE EUNB wydaje zalecenia skierowane do właściwych organów, w których wymaga od zaangażowanych właściwych organów przeprowadzania ocen jakości aktywów obejmujących klasy aktywów uznawanych za obciążone wysokim ryzykiem. Celem tych zaleceń jest przyczynienie się do stosowania przez właściwe organy bardziej jednolitego podejścia do oceny portfeli kredytowych banków oraz klasyfikacji ryzyka i tworzenia rezerw w celu wsparcia w utrzymaniu na wystarczająco bezpiecznym poziomie zarówno kapitału, jak i rezerw na pokrycie ryzyka związanego z tymi ekspozycjami.

Niniejsze zalecenia służą wspieraniu spójności na poziomie europejskim w procesie przeprowadzania ocen jakości aktywów, a także ich rezultatów tak, aby zapewnić możliwość wyjaśnienia istniejących jeszcze wątpliwości co do jakości aktywów w całej UE.

Przeprowadzanie ocen jakości aktywów leży w gestii właściwych organów. Zaleca się, by właściwe organy przeprowadzały ocenę i identyfikację klas aktywów obciążonych wysokim ryzykiem w portfelach kredytowych banków. Ocena taka powinna być udostępniana właściwym kolegom organów nadzoru i powinna przy tym zapewnić, że portfele obciążone ryzykiem zostały prawidłowo ocenione w przypadku każdego banku, w którym przeprowadza się ocenę. EUNB zamierza za pomocą niniejszych zaleceń zapewnić w pewnym zakresie spójność i koordynację dobrych praktyk, które właściwe organy mogą stosować na zasadzie dobrowolności.

Niniejsze zalecenia przeznaczone są do wykorzystania w ramach obecnych lub planowanych prac związanych z ocenami jakości aktywów. Powinno się je stosować w pracach objętych zakresem jednolitego mechanizmu nadzorczego (SSM) i planowanej w jego ramach ocenie bilansów, ale nie jest to obowiązkowe. W zaleceniach przewidziana jest wystarczająca przestrzeń dla jednolitego mechanizmu nadzorczego i innych właściwych organów na sprecyzowanie celów, czasu, oczekiwań i procesu już podjętych ocen jakości aktywów, ocen będących w trakcie realizacji i planowanych. Jednocześnie zalecenia będą wyznaczać ramy na przyszłość dla państw członkowskich nieobjętych jednolitym mechanizmem nadzorczym, które jeszcze nie przeprowadzają ocen jakości aktywów. Jeżeli banki działają poza jednolitym mechanizmem nadzorczym lub w wymiarze transgranicznym w UE, wówczas w takim przedsięwzięciu uczestniczyć będą kolegia organów nadzoru. Będą one ułatwiać wymianę informacji, a w stosownych przypadkach i na wniosek organu sprawującego nadzór skonsolidowany, będą brać udział w analizie przeprowadzanej dla banków transgranicznych. Wyniki będą przekazywane kolegium i EUNB. W tym kontekście należy omówić kwestie dotyczące środków służących poprawie pokrycia ryzyka i tworzenia rezerw, a także inne środki uznane za konieczne i odpowiednie w celu wyeliminowania wszelkich nieprawidłowości.

Podczas analizy wyników właściwe organy powinny omówić wyniki, zgłosić zastrzeżenia i zastanowić się nad kolejnymi działaniami. W konsekwencji właściwe organy powinny mieć możliwość zakwestionowania otrzymanych danych z banków oraz, w stosownych

---

przypadkach, zalecenia działań np. polegających na skorygowaniu rezerw na pokrycie strat kredytowych, utworzeniu rezerwy lub zastosowaniu innych środków uznanych przez właściwe organy za odpowiednie w celu wyeliminowania wszelkich nieprawidłowości.

EUNB, z uwzględnieniem potrzeb właściwych organów w zakresie informacji, będzie wykorzystywać dostarczane przez nie informacje do sporządzania sprawozdań podsumowujących najważniejsze wyniki różnych ocen jakości aktywów i dostarczać w sposób spójny niektóre informacje w różnych jurysdykcjach na temat podjętych kroków i istotności rezultatów.

Niniejsze zalecenia były przedmiotem konsultacji z właściwymi organami, ale nie zostały poddane konsultacjom społecznym, ponieważ odnoszą się do obowiązków nadzorczych i służą poprawie sytuacji poszczególnych instytucji, a nie są częścią ogólnej polityki. Zalecenia te zostaną opublikowane w witrynie internetowej EUNB.

---

2. Kontekst i przesłanki

W warunkach pogarszającej się sytuacji gospodarczej EUNB od pewnego czasu monitoruje sytuację w zakresie udzielania zwłoki w spłacie zadłużenia i jakości aktywów. Z analizy wynika, że pogorszenie jakości aktywów następuje w całej UE, chociaż w różnym stopniu w poszczególnych regionach, bankach i portfelach.

Wciąż istnieją problemy związane z zasadami udzielania zwłoki w spłacie zadłużenia i zapewnieniem spójności ocen jakości aktywów w całej UE. W związku z funkcjonowaniem różnych definicji EUNB sformułował spójne definicje takich pojęć jak „udzielanie zwłoki w spłacie zadłużenia” oraz „ekspozycje niepracujące”, i definicje te powinny być stosowane w całej UE¹. Łatwiej będzie dzięki temu zapewnić porównywalną podstawę do oceny bilansów, przeprowadzanej przez właściwe organy.

Wiele właściwych organów podjęło wzmożone działania w ramach aktualnie obowiązujących środków w celu monitorowania jakości aktywów, nie ma jednak przejrzystego obrazu sytuacji w zakresie jakości aktywów w całej UE. Należy zatem zapewnić, by przekazywanie w całej UE informacji na temat przedsięwzięć dotyczących jakości aktywów odbywało się w sposób skoordynowany, tak aby można było rozwiązać problemy dotyczące kwestii nadzorczych i rynkowych.

Oceny jakości aktywów coraz częściej wykorzystuje się jako kompleksową metodę określania potencjalnych strat w sektorze finansowym w niektórych państwach i są one istotnym elementem w pracach związanych z restrukturyzacją banków, ponadto są one stosowane w ramach wielu obecnie realizowanych programów dotyczących nadzoru. Obecnie występują różnice zarówno w podejściu, jak i – co ważniejsze – w przekazywaniu informacji na temat ocen jakości aktywów w całej UE. Niniejsze zalecenia w sprawie ocen jakości aktywów opierają się na próbie banków z UE uznanych za istotne przez właściwe organy. Ze względu na elastyczność tych zaleceń, skład ostatecznej próby banków leży w gestii właściwych organów, niemniej powinna ona obejmować wszystkie istotne podmioty, a objęcie tych, których dotyczyły zalecenia w sprawie dokapitalizowania powinny być uznane za priorytet.

Niniejsze zalecenia powinny być pomocne w identyfikacji potencjalnych problemów w obrębie regionów, banków i portfeli, zawierają one bowiem wszelkie niezbędne informacje na temat monitorowania jakości aktywów, a w związku z tym dają dodatkową gwarancję, że utrzymujące się ogniska ryzyka rezydualnego nie przyczynią się do podważenia zaufania do systemu bankowego w UE.

---

¹ EBA/ITS/2013/03

---

3. Zalecenia EUNB w sprawie ocen jakości aktywów

Status niniejszych zaleceń

Niniejszy dokument zawiera zalecenia wydane na mocy art. 16 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1093/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru (Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego), zmiany decyzji nr 716/2009/WE oraz uchylecia decyzji Komisji 2009/78/WE („rozporządzenie w sprawie EUNB”). Zgodnie z art. 16 ust. 3 rozporządzenia w sprawie EUNB właściwe organy i instytucje finansowe są zobowiązane do dołożenia wszelkich starań, aby zastosować się do tych zaleceń.

W niniejszych zaleceniach przedstawiono punkt widzenia EUNB w zakresie odpowiednich praktyk nadzorczych w ramach Europejskiego Systemu Nadzoru Finansowego oraz sposobu, w jaki prawo unijne powinno być stosowane w określonym obszarze. Dlatego też EUNB oczekuje, że wszystkie właściwe organy, do których skierowane jest niniejsze zalecenie, zastosują się do jego treści. Właściwe organy, do których skierowane są niniejsze zalecenia, powinny zastosować się do ich treści, włączając w stosownych przypadkach ich postanowienia do swoich praktyk nadzorczych (np. poprzez wprowadzenie zmian w odpowiednich ramach prawnych lub procesach nadzorczych).

Wymogi w zakresie sprawozdawczości

Zgodnie z art. 16 ust. 3 rozporządzenia w sprawie EUNB właściwe organy muszą powiadomić EUNB, czy stosują się lub zamierzają zastosować się do niniejszych zaleceń, a jeśli nie – przedstawić powody niezastosowania się do ich treści do dnia 23.12.2013 r.². W przypadku nieprzekazania żadnych informacji przed upływem tego terminu EUNB uzna, że dane właściwe organy nie zamierzają zastosować się do zaleceń. Powiadomienia należy przysyłać na formularzu, którego wzór znajduje się w pkt 5, na adres: compliance@eba.europa.eu z dopiskiem „EBA/Rec/2013/XX”. Powiadomienia powinny przekazywać osoby upoważnione do zgłoszenia zamiaru zapewnienia zgodności w imieniu właściwych organów.

Powiadomienia zostaną opublikowane na stronie internetowej EUNB, zgodnie z art. 16 ust. 3 rozporządzenia w sprawie EUNB.

---

² W przypadku Europejskiego Banku Centralnego Bank powiadomienie należy przesłać w ciągu dwóch miesięcy, od dnia, w którym ten Bank uzyskuje status właściwego organu.

Tytuł I – Przedmiot, zakres i definicje

1. Niniejsze wytyczne dotyczą przeprowadzania przez właściwe organy ocen jakości aktywów w instytucjach kredytowych pod kątem klas aktywów i ekspozycji uznanych za obciążone wysokim ryzykiem, w ramach sprawowania nadzoru nad tymi instytucjami, zgodnie z dyrektywą 2006/48/WE³. Zalecenia te mają się przyczynić do stosowania bardziej ujednocnionej metody oceny portfeli kredytowych instytucji kredytowych, w tym klasyfikacji ryzyka i tworzenia rezerw, w celu zabezpieczenia ostrożnościowo wystarczających poziomów kapitału i rezerw na pokrycie ryzyka związanego z tymi ekspozycjami.
2. Niniejsze zalecenia mają zastosowanie do właściwych organów wymienionych w załączniku I.
3. Obowiązują następujące definicje:
  - W miarę możliwości i w stosownych przypadkach zastosowanie ma definicja „ekspozycji niepracujących” podana w punktach 145 do 157 ostatecznego projektu wykonawczych standardów technicznych określonych w EBA/ITS/2013/03⁴.
  - W miarę możliwości i w stosownych przypadkach zastosowanie ma definicja „udzielania zwłoki w spłacie zadłużenia” podana w punktach 163 do 179 ostatecznego projektu wykonawczych standardów technicznych określonych w EBA/ITS/2013/03⁵. Obowiązują również definicje podane w art. 4 dyrektywy 2006/48/WE.

Tytuł II – Zalecenia

4. Właściwe organy powinny przeprowadzić ocenę jakości aktywów wszystkich istotnych instytucji kredytowych. Właściwe organy powinny traktować priorytetowo instytucje kredytowe wymienione w załączniku II do zalecenia Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego z dnia 8 grudnia 2011 r. w sprawie tworzenia i nadzoru nad tymczasowymi buforami kapitałowymi w celu przywrócenia zaufania do rynku (EBA/REC/2011/1).
5. Właściwe organy powinny ocenić i określić, które klasy aktywów i/lub ekspozycje powinny być poddane ocenie pod kątem jakości aktywów, w oparciu o ocenę istotności i ryzyka.
6. Zakres przeprowadzanych ocen uzależniony jest od wyników oceny istotności i ryzyka.

---

³ Dyrektywa 2006/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje kredytowe, Dz.U. L 177 z 30.6.2006, s.1.

⁴ Ostateczny projekt wykonawczych standardów technicznych EUNB dotyczących sprawozdawczości nadzorczej instytucji w zakresie udzielania zwłoki w spłacie zadłużenia i dotyczącej ekspozycji nieobsługiwanych, zgodnie z art. 99 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 575/2013/EU [EBA/ITS/2013/03]

⁵ *ibid*

-
7. Jeśli dla instytucji kredytowej, zostało powołane kolegium organów nadzoru, wybór klas aktywów i/lub ekspozycji powinien być zakomunikowany i omówiony je na jego forum, jeżeli działania wykraczają poza ramy jednolitego mechanizmu nadzorczego.
  8. Właściwe organy powinny przeprowadzać oceny jakości aktywów z uwzględnieniem dobrych praktyk określonych przez EUNB i opisanych w załączniku II do niniejszych zaleceń.

Tytuł III – Postanowienia końcowe i wdrożenie

9. Podczas przekazywania wyników oceny jakości aktywów przez EUNB uwzględniane będą w pełni potrzeby właściwych organów w zakresie informacji. W szczególności w ramach jednolitego mechanizmu nadzorczego może być konieczne opracowanie jego własnej strategii przekazywania wyników oceny bilansu, przeprowadzanej przed podjęciem w pełnym zakresie operacyjnych funkcji przez ten mechanizm, zgodnie z rozporządzeniem w sprawie jednolitego mechanizmu nadzorczego.
10. Właściwe organy powinny zakończyć przeprowadzanie ocen jakości aktywów najpóźniej do 31 października 2014 r. Wstępne wyniki ocen jakości aktywów należy zgłaszać EUNB w możliwie najkrótszym czasie, tak aby można je było wziąć pod uwagę i wykorzystać na potrzeby testu warunków skrajnych dla całej UE, który ma być przeprowadzony w 2014 r.
11. Właściwe organy zobowiązane są przekazywać EUNB informacje w sposób spójny, w możliwie najkrótszym czasie po zakończeniu swoich ocen jakości aktywów.

Załącznik I – Wykaz właściwych organów

Austria	Finanzmarktaufsicht (urząd ds. nadzoru rynku finansowego)
Belgia	Narodowy bank Belgii
Bułgaria	Bułgarskie banki narodowe
Chorwacja	Hrvatska Narodna Banka (bank narodowy Chorwacji)
Cypr	Bank centralny Cypru
Czech Republic	Ceska Narodni Banka (bank narodowy Republiki Czeskiej)
Dnia	Finanstilsynet (duński urząd nadzoru finansowego)
Estonia	Finantsinspeksioon (urząd nadzoru finansowego)
Finlandia	Finanssivalvonta (fiński urząd nadzoru finansowego)
Francja	Autorité de Contrôle Prudentiel (urząd ds. kontroli ostrożnościowej)
Niemcy	Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht (federalny urząd nadzoru finansowego)
Grecja	Bank Grecji
Węgry	Magyar Nemzeti Bank (bank narodowy Węgier)
Irlandia	Bank centralny Irlandii
Włochy	Banca d'Italia (Bank Włoch)
Łotwa	Finansu un Kapitāla Tirgus Komisija (komisja ds. rynku finansowego i kapitałowego)
Litwa	Lietuvos Bankas (bank Litwy)
Luksemburg	Commission de Surveillance du Secteur Financier (komisja nadzoru sektora finansowego)
Malta	Urząd Regulacji Rynków Finansowych Malty
Holandia	De Nederlandsche Bank (Narodowy bank Holandii)
Polska	Komisja Nadzoru Finansowego (polski urząd nadzoru finansowego)
Portugalia	Banco de Portugal (Bank Portugalii)
Rumunia	Banca Națională a României (Narodowy bank Rumunii)
Słowenia	Banka Slovenije (Bank Słowenii)
Słowacja	Narodna Banka Slovenska (Narodowy bank Słowacji)
Hiszpania	Banco de España (Bank Hiszpanii)
Szwecja	Finansinspektionen (szwedzki urząd nadzoru finansowego)
Wielka Brytania	Organ regulacji ostrożnościowej
	Europejski Bank Centralny ⁶

Właściwe organy państw EOG-EFTA⁷

Islandia	Fjármálaeftirlitið (islandzki urząd nadzoru finansowego - FME)
----------	--

⁶ Niniejsze zalecenia mają zastosowanie do Europejskiego Banku Centralnego po wejściu w życie proponowanego rozporządzenia Rady powierzającego Europejskiemu Bankowi Centralnemu szczególne zadania w odniesieniu do polityki związanej z nadzorem ostrożnościowym nad instytucjami kredytowymi (COM(2012) 511 wersja ostateczna).

⁷ Właściwe organy państw EOG-EFTA obecnie nie wymaga się potwierdzenia zgodności z wytycznymi i zaleceniami EUNB. W związku z tym zalecenia mają do nich zastosowanie na zasadzie dobrowolności.

Lichtenstein	Finanzmarktaufsicht - FMA (urząd ds. rynku finansowego)
Norwegia	Finanstilsynet (norweski urząd nadzoru finansowego)

Załącznik II – Dobre praktyki w przeprowadzaniu ocen jakości aktywów

W oparciu o doświadczenie ekspertów z całej Unii Europejskiej, którzy przeprowadzali lub przeprowadzają różne oceny jakości aktywów stosownie do okoliczności i wymagań, w niniejszym załączniku określone zostały dobre praktyki wskazane przez tych ekspertów. Nie znaczy to, że wszystkie czynności opisane poniżej mają zastosowanie w przypadku wszystkich klas aktywów i/lub ekspozycji. Są to raczej czynności, które można rozważyć i ocenić w zależności od istotności i znaczenia dla najważniejszych klas aktywów i/lub i ekspozycji.

1. Właściwe organy, korzystając w możliwie największym zakresie z poniższych wskazówek dotyczących istotności i ryzyka i postępując w sposób opisany poniżej, typują klasy aktywów i/lub ekspozycji.
2. Właściwe organy przeprowadzają oceny jakości aktywów w drodze wszechstronnej analizy ilościowej i jakościowej wybranego zestawu klas aktywów i/lub ekspozycji, ustalając na podstawie oceny istotności i ryzyka, najbardziej odpowiednich czynności.

Typowe zadania w przypadku ogólnego portfela kredytowego

Integralność danych, klasyfikacja ryzyka i analiza ilościowa portfela

3. Przed przystąpieniem do oceny jakości aktywów właściwe organy zwracają uwagę, że ocena integralności danych, oparta na standardach rachunkowości, i prawidłowa klasyfikacja często odbywa się równolegle z analizą ilościową całkowitego portfela kredytowego.
4. W celu uzyskania odpowiednich efektów na etapie poprzedzającym ocenę właściwe organy sprawdzają jakość i integralność danych oraz prawidłowość podziału ekspozycji według kategorii ryzyka, w tym klas aktywów i/lub ekspozycji całkowitego portfela kredytowego. Właściwe organy mogą:
  - a. ocenić, czy klasyfikację kredytów do klasy aktywów przeprowadzono prawidłowo i czy dokonano w sposób jasny i konsekwentny rozgraniczenia pomiędzy (sub-) portfelami w całej grupie bankowej (np. czy kredyty MŚP: stanowią odrębną kategorię, są częściowo ujęte w portfelu ekspozycji korporacyjnych, a częściowo w portfelu ekspozycji detalicznych);
  - b. ocenić segmenty/podkategorie zastosowane przez instytucje kredytowe – w tym definicje i rozgraniczenia – w odniesieniu do kredytów o różnych poziomach jakości (np. kredyty obciążone niskim ryzykiem, zgłoszone zespołowi zarządzającemu, znajdujące się na liście kredytów zagrożonych, kredyty o jakości poniżej standardowej, poddane restrukturyzacji/renegocjowane, kredyty, w przypadku których udzielono zwłoki w spłacie zadłużenia, ekspozycje niepracujące);

-
- c. sprawdzić, czy stosowana jest spójna definicja braku wykonania zobowiązania/lub definicja ekspozycji niepracujących i, w jakim zakresie są one zgodne z definicją „ekspozycji niepracujących” podaną w punktach 145 do 157 ostatecznego projektu wykonawczych standardów technicznych określonych w EBA/ITS/2013/03;
  - d. przeanalizować właściwości i strukturę portfela pod kątem podziału na segmenty, o którym mowa w lit. b) powyżej.
5. Na podstawie oceny istotności i ryzyka oraz ze względu na zróżnicowany pod względem rodzaju i ilości aktywów portfel początkowy, może się okazać, że dalsza analiza będzie konieczna i uzasadniona.
  6. W takiej dalszej analizie często bierze się pod uwagę następujące aspekty:
    - wartość ekspozycji
    - termin zapadalności
    - zabezpieczenie
    - klasyfikację ryzyka
    - rodzaj aktywów
    - rozkład regionalny
    - rok zawarcia umowy (analizę okresów analogicznych)
    - największe koncentracje
    - stan rezerw
    - wskaźnik pokrycia.

Zawieranie i monitorowanie umów kredytowych

7. Właściwe organy mogą ocenić praktyki zawierania i monitorowania umów kredytowych, stosowane przez instytucje kredytowe, mające zastosowanie przy wstępnej segmentacji..

Zadania w przypadku konkretnych portfeli

8. Po ocenie jakości danych dotyczących całkowitego portfela kredytowego często przeprowadza się ocenę portfeli priorytetowych. W tej analizie określa się, które klasy aktywów i konkretne portfele powinny być poddane bardziej szczegółowej analizie opisanej poniżej.

Udzielenie zwłoki w spłacie zadłużenia

9. Korzystając w miarę możliwości i potrzeby z definicji udzielenia zwłoki w spłacie zadłużenia, o której mowa w pkt 3 niniejszych zaleceń, właściwe organy ustalają potencjalne wykorzystanie środka polegającego na udzielaniu zwłoki w spłacie zadłużenia i jego wpływ na wycenę. Właściwe organy mogą:
  - a. ocenić sposób ustalania zasad restrukturyzacji, sprawdzić, czy w całej grupie bankowej obowiązuje jednolita definicja i porównać definicję stosowaną wewnątrz z definicją zharmonizowaną;

-
- b. sprawdzić, czy sprawozdawczość dotycząca ekspozycji, w przypadku których udzielono zwłoki w spłacie zadłużenia, jest realizowana i czy takie ekspozycje są regularnie oznaczane w systemie (systemach) sprawozdawczym w całej instytucji kredytowej;
  - c. ocenić, czy zostały wprowadzone procedury i zasady stosowania praktyk w zakresie udzielenia zwłoki w spłacie zadłużenia i przeanalizować sposób ustalania takich praktyk w całej grupie bankowej;
  - d. określić w kategoriach ilościowych przypadki udzielenia zwłoki w spłacie zadłużenia w ramach analizowanego portfela;
  - e. ocenić, czy na ekspozycje, w przypadku których udzielono zwłoki w spłacie zadłużenia zabezpieczone zostały odpowiednie rezerwy;
  - f. przeprowadzić analizę próby kredytów, w przypadku których udzielono zwłoki w spłacie zadłużenia, by ocenić, czy zostały one prawidłowo zaklasyfikowane;
  - g. określić standardy i procedury monitorowania, oceny i aktualizacji spłacalności kredytów i profili ryzyka kredytowego.

Kredyty niepracujące i zarządzanie zadłużeniami przeterminowanymi

- 10. Właściwe organy mogą ocenić sposób, w jaki instytucje kredytowe zarządzają kredytami nieobsługiwanymi (w miarę możliwości zgodnie ze zharmonizowaną definicją ekspozycji niepracującej (pkt 145 do 157 ostatecznego projektu wykonawczych standardów technicznych określonych w EBA/ITS/2013/03), a także sposób zarządzania przez te instytucje zadłużeniami przeterminowanymi. Właściwe organy mogą:
  - a. sprawdzić, czy istnieją działy windykacji i odpowiednie strategie (systemy wczesnego ostrzegania, warunki poddawania klientów procedurze windykacji, praktyka restrukturyzacji, procedury prawne itd.) i ocenić ich funkcjonowanie;
  - b. zidentyfikować procedury wczesnej i późnej windykacji i określić ich skuteczność (np. w drodze analizy liczby dni pozostawiania wierzyciela w zwłoce z uregulowaniem zobowiązań);
  - c. ocenić warunki przenoszenia klientów z powrotem do portfela kredytów pracujących lub wyłączenia z bilansu;
  - d. określić w kategoriach ilościowych potencjalną sprzedaż zagrożonych aktywów/portfeli.

Zarządzanie zabezpieczeniami i ich ocena

-
11. Właściwe organy często oceniają sposób przeprowadzania przez instytucje kredytowe oceny zabezpieczeń, zarządzania zabezpieczeniami i ich monitorowania. W szczególności właściwe organy mogą:
- a. ocenić sposób podziału odpowiedzialności za ocenę zabezpieczeń (ocena wewnętrzna a ocena zewnętrzna) oraz poziom jej niezależności w procesie zawierania umów kredytowych;
  - b. zebrać dowody świadczące o częstotliwości ocen, powodach ich aktualizacji, terminach przeprowadzenia takich ocen;
  - c. ocenić tryb ustalania i zatwierdzania redukcji wartości w wycenie i parametrów wyceny oraz przeanalizować, czy za ich podstawę przyjmuje się dane historyczne. Ponadto ocenić sposób powiązania z zasadami tworzenia rezerw, w szczególności, jeśli te dane (wartości wewnętrzne zabezpieczeń) wykorzystywane są przy ustalaniu poziomu rezerw;
  - d. ocenić statystyczne narzędzia aktualizacji wartości małych aktywów w postaci nieruchomości oraz przeanalizować sposób szacunkowego określania i walidacji parametrów.

Tworzenie rezerw i pokrycie ryzyka

12. Właściwe organy oceniają również, czy poziomy rezerw i pokrycia ryzyka są odpowiednio dostosowane do jakości aktywów w portfelach instytucji kredytowych. W szczególności organy te mogą:
- a. określić zasady mające zastosowanie do tworzenia specjalnych oraz ogólnych rezerw na pokrycie strat kredytowych i ryzyka, a także ocenić, czy takie zasady są konsekwentnie stosowane;
  - b. ocenić parametry wykorzystywane do wyliczania ogólnych rezerw na pokrycie strat kredytowych i ryzyka oraz ustalić, czy parametry te zostały zatwierdzone i czy są one odpowiednie;
  - c. porównać wskaźniki pokrycia w różnych segmentach, a także w miarę możliwości przeprowadzić odpowiednią ocenę na grupie rówieśniczej;
  - d. sprawdzić, z wykorzystaniem odpowiedniej próby problematycznych kredytów, czy poziomy tworzonych rezerw i pokrycia ryzyka w poszczególnych przypadkach są odpowiednie;
  - e. ocenić, czy wymogi w zakresie tworzenia rezerw stosowane są w odniesieniu do aktywów przejętych.

Ocena istotności i ryzyka

13. W ocenie i identyfikacji klas aktywów i/lub ekspozycji, które mają być objęte oceną, oraz przy ustalaniu zakresu i stopnia szczegółowości analizy właściwe organy mogą zweryfikować istotność i ryzyko, jakim obciążone są klasy aktywów i/lub ekspozycji.
14. W ocenie istotności i ryzyka właściwe organy mogą rozważyć różne aspekty, wśród nich między innymi:
  - wskaźniki ilościowe na podstawie:
    - klas aktywów i/lub poziomu portfela;
    - koncentracji ryzyka względem dywersyfikacji ryzyka;
    - zabezpieczenia;
    - stanu rezerw;
    - czynników środowiskowych (warunków makroekonomicznych np. drastycznej korekty cen nieruchomości komercyjnych);
  - wskaźniki jakościowe na podstawie:
    - nieodłącznego ryzyka;
    - efektywności kontroli kredytów.
15. Na podstawie oceny istotności i ryzyka właściwe organy mogą określić obszary, które wymagają oceny lub bardziej wnikliwej analizy, między innymi:
  - klasę aktywów i/lub subportfel na szczeblu krajowym;
  - klasę aktywów i/lub poziom subportfela poszczególnych instytucji pod względem ilościowym oraz
  - składniki poszczególnych klas aktywów i/lub subportfeli pod względem jakościowym.
16. Na podstawie tej oceny można określić, przeanalizować i poddać szczegółowemu przeglądowi portfele o istotnym znaczeniu dla skutecznej oceny jakości aktywów.

Zasoby

17. Właściwe organy zwracają uwagę, że w celu skutecznego przeprowadzenia oceny jakości aktywów należy przeznaczyć na to przedsięwzięcie odpowiednie zasoby. Skala takiego przedsięwzięcia i wielkość zasobów powinny być proporcjonalne nie tylko do elementów, które mają być uwzględnione, ale również do zakresu i stopnia wnikliwości oceny oraz istotności i zidentyfikowanego ryzyka.
18. Właściwe organy w związku z oceną mogą skorzystać z pomocy zespołów ekspertów w przeprowadzeniu analizy odpowiednich portfeli, a taka pomoc może polegać na powierzeniu prac organom nadzoru w krajach goszczących, lub na współpracy z zespołami mieszanymi.
19. W niektórych przypadkach w celu przeprowadzenia oceny jakości aktywów lub jego części właściwe organy mogą rozważyć możliwość skorzystania ze wsparcia osób trzecich,

---

jednakże prace w takim przypadku powinny być prowadzone pod nadzorem właściwych organów i na nich spoczywa odpowiedzialność za nie.

Wymagania w zakresie sprawozdawczości

20. Wymagania w zakresie sprawozdawczości mogą być odzwierciedleniem poziomu szczegółowości przeprowadzonych ocen.
21. W sprawozdaniach ilościowych można, w jak najszerszym zakresie, stosować istniejące ramy, takie jak COREP i FINREP.
22. Sprawozdania powinny zawierać co najmniej:
  - a. podstawowe informacje o bankach wchodzących w skład próby;
  - b. klasyfikację ryzyka portfela kredytowego;
  - c. informacje o udzielonej zwłoce w spłacie zobowiązań i o kredytach niepracujących;
  - d. informacje na temat poziomu zadłużeń przeterminowanych i środków służących rozwiązaniu problemu takich zadłużeń;
  - e. informacje o poziomach pokrycia ryzyka i rezerw oraz celach w tym zakresie.
23. Sprawozdania jakościowe można sporządzać, korzystając z systemu punktacji ustalonego przez właściwe organy odpowiedzialne za te sprawy.

Przeprowadzanie ocen jakości aktywów z udziałem kolegów organów nadzoru

Etap 1: Zakres stosowania

24. Właściwe organy sprawujące skonsolidowany nadzór nad transgranicznymi instytucjami kredytowymi informują kolegium organów nadzoru o planowanej ocenie jakości aktywów danego banku i poddają dyskusji wybór odpowiednich klas aktywów i/lub ekspozycji, które takiej ocenie zostaną poddane.
25. Właściwe organy sprawujące skonsolidowany nadzór wymieniają informacje o wynikach przeprowadzonych ocen istotności i ryzyka, którym obciążone są klasy aktywów i/lub ekspozycje, zarówno z organami nadzoru przyjmujących państw UE, jak i EUNB, stosując opisane powyżej kryteria istotności i ryzyka.

Etap 2: Przeprowadzanie oceny jakości aktywów

26. Organy nadzoru z krajów goszczących, w przypadkach, w których jest to konieczne i właściwe, mogą być poproszone o wyznaczenie ekspertów do pomocy w przeprowadzeniu ocen.

Etap 3: Wymiana informacji w ramach kolegiów na temat wyników

27. Właściwe organy sprawujące skonsolidowany nadzór informują kolegium o wynikach oceny i poddają je dyskusji na jego forum. Kolegium weryfikuje i omawia te wyniki.

28. Ponadto kolegium może:
  - w przypadku spółek zależnych dążyć do znalezienia w swoich zaleceniach wspólnej płaszczyzny porozumienia, np. w sprawie stworzenia dodatkowych rezerw;
  - dążyć do wypracowania skoordynowanego podejścia nadzorczego poprzez wprowadzenie odpowiednich korekt, będących wynikiem ocen jakości aktywów.

4. Potwierdzenie zgodności z wytycznymi i zaleceniami

Data:

Państwo członkowskie/państwo EOG:

Właściwy organ:

Wytyczne/zalecenia:

Imię i nazwisko:

Stanowisko:

Numer telefonu:

Adres e-mail:

Jestem upoważniony(-a) do potwierdzenia zgodności z wytycznymi/zaleceniami w imieniu reprezentowanego przeze mnie właściwego organu: **Tak**

Właściwy organ przestrzega lub zamierza przestrzegać wytycznych i zaleceń:

Tak   **Nie**   **Częściowa zgodność**

Właściwy organ, który reprezentuję, nie przestrzega ani nie zamierza przestrzega wytycznych i zaleceń z następujących **powodów**⁸:

Szczegółowe informacje na temat przyczyn częściowego przestrzegania wytycznych i zaleceń wraz z uzasadnieniem:

Prosimy o przesłanie tego powiadomienia na adres: compliance@eba.europa.eu⁹.

---

8 W przypadku częściowego przestrzegania wytycznych i zaleceń należy przedstawić zalecenia i wytyczne, których właściwy organ zamierza przestrzegać, podając powody nieprzestrzegania zaleceń dotyczących odpowiednich obszarów tematycznych.

9 Należy pamiętać, że inne metody przekazania tego potwierdzenia przestrzegania wytycznych i zaleceń, takie jak wysłanie wiadomości na adres e-mail inny od podanego powyżej lub wysłanie wiadomości e-mail niezawierającej wymaganego formularza, są uznawane za nieprawidłowe.